

wykorzystywali także kompozytorzy rosyjscy: M. Glinka, M. Bałakiriew, C. Cui, M. Musorgski, M. Rimski-Korsakow oraz P. Czajkowski. XIX stulecie to czas prężnego rozwoju muzyki czeskiej. Po trzech wiekach niewoli habsburskiej kultura ludowa była dla Czechów wartością, w której widziano ciągłość tradycji tego narodu. Wybitnymi kompozytorami eksponującymi w swoich dziełach te wartości byli B. Smetana oraz A. Dvořák. Zachowanie tożsamości narodowej stanowiło nadrzędny cel dla twórców polskich. Elementy stylizacji ludowej widoczne są m.in. w dziełach F. Chopina, S. Moniuszki, H. Wieniawskiego oraz W. Żeleńskiego. W kolejnej generacji twórców folklor stał się źródłem inspiracji dla najwybitniejszego kompozytora Młodej Polski – Karola Szymanowskiego.

Usunięto: Dziewiętnaste

Usunięto: było

Usunięto: em

Usunięto: nadrzędnym

W XX w. zainteresowanie kompozytorów folklorem zmieniło charakter. Obok rodzimego materiału twórcy coraz chętniej korzystali z kultur ludowych innych narodów; widoczne są także wpływy orientu. Wybitnymi kompozytorami wykorzystującymi elementy folkloru byli I. Strawiński oraz B. Bartók. Pierwszy z nich opracował pieśni ludowe pochodzące z kilku zbiorów autorstwa różnych badaczy, Bartók natomiast sam zbierał melodie. Węgier – wykwalifikowany etnograf, razem z Z. Kodályem, jako jedni z pierwszych dokumentowali pieśni własnego kraju¹¹. Z czasem Bartók rozszerzył zainteresowania naukowe o Słowację, Rumunię, Ukrainę, a nawet Afrykę północną. Efektem jego pracy jest zbiór ok. 8000 pieśni, które ułożył według własnej klasyfikacji, a także opracował własną metodę analityczną, umożliwiającą porównanie materiału różnej proveniencji¹². Zainteresowanie folklorem następnych pokoleń kompozytorów nie służyło już sprawie narodowej, ale podkreślało czysto artystyczną stronę dzieła.

Usunięto: ,

Usunięto: e

Usunięto: dokumentował

Usunięto: .

1.1. Badania folklorystyczne w Polsce

Początek dziewiętnastego stulecia zaowocował wzmożonym zainteresowaniem polskich badaczy kulturą ludową, co korespondowało z powszechnym wówczas popularyzowaniem wśród ówczesnych elit idei oświeceniowych i romantycznych. W historiografii badań nad folklorem dokonano periodyzacji na okresy, uwzględniając w ten sposób charakter badań oraz przyjętą wówczas metodologię. Wyróżniono zatem trzy etapy badań: przedkolbergowski, przypadający na lata 1800-1863, działalność Oskara Kolberga

Usunięto: z

Usunięto: i

Usunięto:

Sformatowano: Czcionka: Nie Kursywa

Usunięto: .

¹¹ J.W. Reiss, *Mała historia muzyki*, Kraków 1965, s. 166.

¹² A. Czekanowska, *Etnografia muzyczna*, Bydgoszcz 1988, s. 11-12.

oraz okres od powstania styczniowego do pierwszej wojny światowej¹³. Na pierwsze dekady XX w. przypada czas aktywności folklorystycznej ks. Władysława Skierkowskiego.

1.1.1. Badania przedkolbergowskie

Pierwsze próby podjęto w celu dokumentacji literatury ludu, jego zwyczajów, odprawianych obrzędów oraz wiedzy. Aspekt muzyczny obecny był w tle ogólnych rozważań, ponieważ większość zbieraczy – historycy, literaci i nauczyciele – nie posiadała wykształcenia muzycznego. Kompozytorzy, m.in. K. Kurpiński, J. F. Królikowski czy J. Sikorski, postulowali troskę o dziedzictwo ludowe, które tworzyć miało styl narodowy w muzyce. Dokumentowano więc pieśni bez szczególnej troski o precyzję zapisu warstwy melodycznej oraz świadomości potrzeby głębszych badań naukowych. Pracami kierowało Towarzystwo Warszawskie Przyjaciół Nauk, którego głównym celem była edukacja obywateli oraz ochrona dziedzictwa ludowego, w tym pieśni. Jedną z inicjatyw Towarzystwa był konkurs w 1827 r. na pracę dokumentującą obrzędy ludowe z towarzyszącymi im pieśniami¹⁴. Ważnym nurtem propagowania idei folklorystycznych była ówczesna prasa, zwłaszcza *Pamiętnik Warszawski* oraz *Tygodnik Muzyczny*¹⁵. W pierwszym z wymienionych pism pojawiły się artykuły o tematyce folklorystycznej, np. *Rozprawa o poemacie sielskim* J. Lipińskiego (1815) czy *Rozprawa o śpiewach polskich z muzyką do rozszerzenia tej nauki w kraju naszym bardzo użytecznych i o zastosowaniu poezji do muzyki* J. Królikowskiego (1817)¹⁶.

K. Kurpiński, autor artykułu *O pieśniach w ogólności* (1820) wydanego w *Tygodniku*, przedstawił pierwszą rzetelną analizę etnomuzykologiczną pieśni ludowej. Dokonana w tekście typologia pieśni narodowych uwzględniała charakter utworów oraz ich zróżnicowanie regionalne, specyfikę tekstów, a także rytmikę tańców ludowych. Ranga artykułu czyni z Kurpińskiego pierwszego polskiego etnomuzykologa¹⁷. Obok stolicy badania nad folklorem intensywnie prowadzono na Uniwersytecie Wileńskim, a wyniki publikowano m.in. na łamach wileńskiej prasy. Do działających na wschodzie folklorystów zaliczyć można J. Lelewela, profesora Uniwersytetu Wileńskiego oraz Z. D. Chodakowskiego¹⁸, który zapisał

¹³ J. Bobrowska, *Polski folklor*, ...op. cit.

¹⁴ Do konkursu nadesłano jedną pracę autorstwa K. Wójcickiego.

¹⁵ J. Bobrowska, *Polski folklor*, ...op. cit., s. 76-77.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem, s. 78-79.

¹⁸ Pseudonim Adama Czarnockiego (1784-1825).

Komentarz [M1]: próby czego?

Usunięto:

Sformatowano: Czcionka: Kursywa

Usunięto: M. in.

Usunięto: Wschodzie

Usunięto: ...,

Usunięto: op. cit.

Sformatowano: Czcionka: Nie Kursywa

Usunięto: ...,

Sformatowano: Czcionka: Nie Kursywa

Usunięto: op. cit.

Usunięto: Ibidem

Usunięto: Ibidem